

DISCUSSIE		
	Bedrijf Hoogenboom	Bedrijf Van Weperen
Aantal koeien	400	480
Aantal stuks jongvee	0	350
Grond (ha)	120	290
Melkproductie (kg)	2.400.000	4.350.000
Medewerkers melkveetak	2	4
Inbreng familiearbeid	3	3
Inzet loonwerker	veel	weinig

Jan van Weperen in debat met Jan Hoogenboom: 'Dierwelzijn in toekomst ook samen met rendement'

Twee visies op duurzaamheid

Het bedrijf van Jan Hoogenboom uit Oudewater stond in Veeteelt april 1 in de schijnwerpers. Jan van Weperen is het oneens met Hoogenbooms visie op duurzaamheid. Beide veehouders gingen met elkaar in gesprek.

tekst **Tijmen van Zessen**

'Kom maar mee naar de kantine. Vandaaruit hebben we een mooi overzicht over de stal.' Jan Hoogenboom (51) uit Oudewater start het tweegesprek met Jan van Weperen (53) uit Oosterwolde door in vogelvlucht te vertellen over de ontwikkeling van zijn bedrijf. 'Ik ben gestart met 240.000 kilo melk, had helemaal geen geld en bouwde een stal voor honderd koeien. Het gebouw is telkens uitgebreid in hetzelfde concept tot de huidige vierhonderd melkkoeien.'

Honderd procent overbezetting
Aanleiding voor het tweegesprek is de reportage over Hoogenbooms bedrijf in de april 1-uitgave van Veeteelt. Jan van Weperen reageerde op het verhaal: de duurzaamheid van Hoogenbooms bedrijfsvoering strookt volgens hem niet met de duurzaamheid die de melkveehouderij uitstraalt. 'Ik zag koeien staan aan een voerhek met honderd procent overbezetting, dat kan niet, dacht ik. Begrip voor de maatschappelijke impact is belangrijk bij het runnen van een melkveebedrijf.' Van Weperen doelt bijvoorbeeld op de nertsenhoudery die nu definitief wordt verboden. Jan Hoogenboom is even stil, schuifelt

Jan van Weperen:
'De rode draad moet zijn continuïteit'

wat op zijn stoel en brengt dan in: 'Ik ken bedrijven met een Weelink-hek waar de overbezetting uitkomt op vierhonderd procent. De bezetting van de ligboxen is op ons bedrijf veel minder zwaar. Er zijn nu 315 koeien aan de melk en er kunnen er driehonderd liggen. De koeien lopen dag en nacht buiten.'
'Een duurzame manier van melkveehouderij bestaat alleen als er een bedrijfseconomische grondslag is', zegt Hoogenboom. 'Ik was pas bij een boer die een stal gebouwd had voor 1,2 miljoen euro, waarin hij zes ton melk kan produceren. Hij had acht jaar nagedacht over het concept; hier een hekje links, daar een hekje rechts. Wat dierwelzijn betreft was alles perfect, maar wat duurzaamheid betreft klopt daar niks van. Ook ik kan mijn boxen verbreden van

1,10 meter naar een breedte van 1,20 meter, maar dan verlies ik veertig plaatsen. Weegt het verlies aan productie van veertig koeien op tegen de extra productie door het geven van meer ruimte?'

Langere levensduur

Duurzaamheid begint ook bij Jan van Weperen met een voldoende financiële basis. 'Dat bestendigt de continuïteit van een bedrijf. Maar wat betekent het hoeden van dieren in de zin van duurzaamheid? Ik denk dat wij beiden de gang naar holsteinisering hebben meegemaakt. In eerste instantie was de opvatting "hoe scherper, hoe beter". We hebben een koe gefokt die niet tegen een stootje kon, die het loodje legde als er wat misging met beenwerk of uiergezondheid. De huidige fokrichting is beter. Ik ben een fan van meer robuustheid.'

Van Weperen benadrukt het belang van informatie over de veestapel. 'Dan weet je waar je staat. Als de Nederlandse koe gemiddeld 30.000 kilo melk produceert in haar leven, dan wil je daarboven zitten met de koeien van je bedrijf. Voor een gezonde economie is het van belang dat koeien langer meegaan. Jan, doe je aan mpr?'

De discussie komt nu echt op gang, Jan Hoogenboom vouwt zijn handen achter zijn hoofd. 'Een duurzame koe is de koe met het hoogste nettorendement. Natuurlijk streven we naar een veestapel met een vervangingspercentage van twintig in plaats van de huidige dertig. Maar dit niveau is een gevolg van onze keuze om veestapels aan te kopen in plaats van jongvee op te fokken. Daarom is mpr ook niet nodig. Ik hoef de verschillen tussen koeien niet te weten. Mijn huidige strategie levert rendement op. Als ik iets verander, ben ik bang dat er een negatief effect ontstaat op het rendement.'

Even is het stil. 'Je hebt nooit de kick van een honderdduizendliterkoe', prikkelt Van Weperen. 'Wel de kick van veel verdienen', antwoordt Hoogenboom, waarop gelach klinkt.

Weerbarstige praktijk

Van Weperen vervolgt het gesprek. 'Jan, ik kan jouw bedrijfsvoering en standpunten wel respecteren. Uit zakelijk perspectief is jouw strategie te billijken, uit duurzaam perspectief niet. Voor mij is duurzaamheid een ruimer begrip. De maatschappij kijkt mee. We zien discussies over familiekuddes, gekkigheid als koeientuinen en robots die achter de koeien het land in moeten. Straks is er

een heel aantal discussies waar we geen vat meer op hebben. Vandaag winnen we die, morgen ook, maar op een keer verlies je. Kijk maar naar de nertsenhoudery. In Nederland discussieert de maatschappij over ethische vraagstukken. Het is aan de landbouworganisaties en de zuivelindustrie om deze discussies in goede banen te leiden. Voor individuele veehouders is dat moeilijk te "handelen".'

Hoogenboom knikt, maar ziet een weerbarstige praktijk: 'Ik onderhandel veel met supermarkten. Die zijn keihard, het gaat alleen om inkoop, marge en omloopsnelheid. Er is geen supermarkt die zegt: "Ik haal dan wel niet het beste resultaat, maar het is bij mij wel een gezellige winkel".'

Van Weperen voelt het sentiment in de sector ook wel aan. 'Tachtig procent van de boeren heeft nu liquiditeitsproblemen. De low-costbenadering kun je wel prediken, maar het gaat erom op lange termijn te overleven. De huidige situatie hebben we in dertig jaar nog nooit gevoeld. Wat we leren van de recessie is het aanleggen van reserves. Tot nu toe is het altijd mogelijk geweest om een generatie 3-stal te bouwen.'

Met een 'generatie 3-stal' bedoelt Van Weperen een stal volgens de modernste

Jan Hoogenboom:
'Duurzame koe is koe met hoogste rendement'

inzichten. 'Ik verwacht dat dierwelzijn ook in de toekomst samengaat met rendement. De rode draad moet zijn continuïteit. Je had ook fietsenhokken aan de stal kunnen zetten, dan had je misschien nog wel betere resultaten. Maar is zo'n bedrijf ook interessant voor de volgende generatie?'

Jan Hoogenboom reageert met een blik over de grens. 'In landen als Nieuw-Zeeland en Ierland hebben ze geen lage kostprijs gekregen omdat ze dat zelf zo leuk vonden, het was noodzakelijk uit puur financieel oogpunt. Op dit moment kiest de Nederlandse melkveehouder voor het produceren van witte grondstof. Hij heeft geen grip op de prijs en moet afwachten wat hij krijgt. Dan is er maar één keuze: produceren met zo min mogelijk kosten.'

